

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secția I*: Ion V. Nuță cu Florina Duță Radu (Vânzare. — Rezoluțiune pentru neplata prețului. — Acordarea unui termen. — Facultatea judecătorului).

Curtea de apel din București, secția I: C. Coloescu și alții cu Maria I. I. Brătescu. — (Legitimare. — Copii naturali. — Căsătoria părinților. — Recunoaștere. — Dacă recunoașterea prin căsătorie subsecventă poate avea efect și când căsătoria părinților a avut loc sub imperiul codului Caragea).

Tribunalul Ilfov, secțiunea I: Christu A. Zappa și alții cu Ecaterina P. Zappa (Tutelă. — Succesiune. — Acceptare. — Eșire din diviziune. — Dreptul elin).

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Tribunalul civil din Organ (Algeria)*. — Observație de d-l D. Alexandrescu.

Tribunalul civil din Langres. — Observație de S. R.

Tribunalul civil din Agen. — Observație de S. R.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 1 Martie 1916

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ion V. Nuță cu Frosina Duță Radu

VÂNZARE. — REZOLUȚIUNE PETRU NEPLATA PREȚULUI. — ACORDAREA UNUI TERMEN. — FACULTATEA JUDECĂTORULUI. — ART. 1365 ȘI 1366 C. CIV.

Din combinațiunea art. 1365 și 1366 c. civ., rezultă că rezoluțiunea vânzării pentru neplata prețului la termen, nu se pronunță de plin drept, judecătorul având facultatea să dea un ultim termen — când apreciază că debitorul merită această favoare — și aceasta chiar în cazul când prin act s'a stipulat că neplata la termenul anume defipt ar aduce de drept rezilierea, dacă vânzătorul nu a pus în întârziere pe cumpărător printr'o interpelare în formă.

No. 143. — Casată, în urma recursului făcut de Ion V. Nuță, sentința tribunalului Prahova, secț. III, No. 368 din 1914, în proces cu Frusina Duță Radu.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Dobriceanu; d-l avocat P. Poni, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Moruzi, pentru intimată, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II de casare:

«Excès de putere și violarea art. 1365 și 1366 c. civ. Deși tribunalul constată că am făcut ofertă reală legală să plătesc pe vânzător, totuși îmi reziliază vânzarea, sub motiv că am plătit posterior intentării acțiunii, în realitate, m'am oferit să plătesc înaintea primei instanțe, la prima înfățișare, deși chemarea în judecată nu echivală cu o punere în întârziere, întrucât obiectul litigiului eră anularea contractului de vânzare pentru alte cauze, iar nicidecum rezilierea pentru neplata prețului, acțiune modificată în instanță verbal, în urma răspunsului meu la interogatăr. Totuși, și posterior intentării acțiunii vânzătorului, plata a fost bine și valabilă făcută».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că, intimații în recurs, au cerut rezilierea vânzării de pământ ce făcuse către recurent, pentru motivul că acesta nu i-a achitat prețul convenit prin act, de 600 lei;

Că, atât judecătorul de ocol, cât și tribunalul de Prahova, în apel, au admis această acțiune, constatând, din interogatoriu luat recurentului, că acesta nu a achitat la facerea actului de vânzare întreg prețul convenit, iar plata pe care recurentul a făcut-o ulterior intentării acțiunii prin consemnarea la Casa de depuneri a restului de preț și cheltueli și depunerea recipisei la corpul de portări, la dispoziția intimaților în recurs,

tribunalul o înlătură, considerând-o tardivă, de oarece — motivează tribunalul — din actul de vânzare se constată că prețul urmă să se plătească chiar la facearea actului, nefiind prevăzut un termen pentru această plată;

Considerând că, din combinarea art. 1365, 1366 și 1367 din codul civil, rezultă că, rezoluțiunea vânzării pentru neplata prețului la termen, nu se pronunță deplin drept;

Că, judecătorul are facultatea să dea un ultim termen — când apreciază că debitorul merită această favoare — și aceasta chiar în cazul când prin act s'a stipulat că neplata la termenul anume defipt ar aduce de drept rezilierea, dacă vânzătorul nu a pus în întârziere pe cumpărător printr'o interpelare în formă;

Că, dar, dacă legiuitorul a admis chiar în cazul când prin act s'a fixat un termen de plată, că rezilierea nu operează deplin drept, aceasta va fi cu atât mai mult cuvânt atunci când, ca în speță, prin contract nu s'a fixat nici un termen de plata prețului, cum constată însuș tribunalul, și deci cumpărătorul recurent în cazul de față, poate oricând face o plată valabilă a prețului, până la pronunțarea hotărârii, iar plata făcută să fie operantă;

Că, tribunalul, nevoind să țină seamă de plata făcută de recurent în timpul procesului, prin consemnarea prețului la dispoziția vânzătorilor, a interpretat greșit și a violat prin aceasta dispozițiunile art. 1365 și 1366 c. civ., și dar, fără a mai intra în discuțiunea celui alt motiv, acesta fiind întemeiat, urmează a-l admite și a casă sentința tribunalului.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 9 Martie 1916

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

C. Coloescu și alții cu Maria I. I. Brătescu

LEGITIMARE. — COPII NATURALI. — CĂSĂTORIA PĂRINȚILOR. — RECUNOAȘTERE. — DACĂ RECUNOAȘTEREA PRIN CĂSĂTORIE SUBSECVENTĂ POATE AVEA EFECT ȘI CÂND CĂSĂTORIA PĂRINȚILOR A AVUT LOC SUB IMPERIUL CODULUI CARAGEA. — ART. 304 C. CIV.

COPII NATURALI. — DREPTUL LUI LA SUCCESIUNEA MAMEI. — DACĂ POATE VENI LA SUCCESIUNEA FRĂȚILOR LUI EȘIȚI DIN CĂSĂTORIA LEGITIMĂ A MAMEI LOR. — ART. 652, 667, 675 ȘI 677 C. CIV.

1° Dispozițiunile art. 304 din codul civil, astfel cum au fost modificate în anul 1906, deși

sunt declarate că se aplică cu putere interpretativă, totuș nu-și pot avea aplicarea și față de copiii naturali, ai căror părinți s'au căsătorit sub imperiul codului Caragea, chiar dacă ei au fost recunoscuți prin actul de naștere sau printr'un act autentic anterior căsătoriei, de oarece puterea interpretativă a legii din 15 Martie 1906 nu poate merge mai departe și trebuie limitată la codul civil actual, întrucât însuș textul art. 304, spunând că se aplică cu putere intererretativă a legii actuale, arată lămurit că nu poate fi vorba decât de codul civil astăzi în vigoare.

2° Reciprocitatea fiind principiul fundamental ce domină materia succesiunilor, urmează că dacă, după lege, copiii legitimi ai unei femei succed fraților lor naturali, și copiii naturali au dreptul să vină la moștenirea fraților lor eșiți din căsătoria legitimă a mamei lor.

No. 80. — Respinse apelurile făcute de C. Coloescu, contra încheerilor No. 163 și 164 din 12 Ianuarie 1916, ale tribunalului Buzău, secția I, în proces cu Maria I. I. Brătescu.

Au pledat: d-l avocat M. Antonescu, pentru apelanți, în susținerea motivelor de apel; d-nii avocați N. Titulescu și C. Arion, pentru intimată, în combateri.

Curtea,

Având învedere apelul făcut de C. Coloescu, în contra încheerilor cu No. 163 și 164 din 12 Ianuarie 1916, ale tribunalului de Buzău, secția I;

Având în vedere că, prin aceste încheeri, tribunalul a admis cererea făcută de Maria I. I. Brătescu, prin petițiunea înregistrată la No. 34.305 din 15 Decembrie 1915, și a dispus trimiterea ei în posesiunea succesiunii defuncțiilor Grigore și Constantin Coloescu, în calitate de soră legitimă, și a respins cererea de trimitere în posesiune, făcută de Constantin Coloescu, prin petițiunea înregistrată sub No. 33646 din 14 Decembrie 1915, în calitate de văr primar cu defuncții;

Având în vedere susținerile orale, concluziunile scrise ale părților litigante, precum și actele invocate și aflate la dosarul cauzei;

Având învedere că, din aceste acte și din recunoașterile făcute de părți în instanță, se constată, că Ionița C. Coloescu, tatăl apelantului Constantin Coloescu, a fost frate cu Iancu C. Coloescu; că, acesta din urmă, căsătorindu-se cu Ileana sin Stanciu Săvulescu, la 27 Ianuarie 1863, (extractul No. 2 din registrul de căsătorii pe anul 1863 al comunei Bălănești, jud. Buzău)

a avut doi copii, pe Grigore, născut la 25 Ianuarie 1864, (extractul No. 1 din registrul de născuți pe anul 1864 al comunei Bălănești), și pe Constantin, născut la 24 Aprilie 1866 (extractul No. 22 din registrul de născuți pe anul 1866 al comunei Bălănești); că, Iancu Coloescu, tatăl, a încetat din viață la 9 August 1882 (extractul din registrul de morți al comunei Bălănești), iar fii săi Grigore, la 20 Noembrie 1914 (extractul din registrul de morți No. 243 din 1914 al orașului Mizil), și Constantin, la 2 Noembrie 1915; (extractul din registrul pentru morți No. 46 din 1915 al comunei Bălănești);

Că, deschizându-se succesiunea lui Grigore și Constantin Coloescu, au făcut cererea de trimitere în posesiune, pedeoparte, intimata Maria I. Brătescu, în calitate de soră a lor, și pe dealtăparte, apelantul Constantin Coloescu, în calitate de văr primar; că, tribunalul, admitând, prin încheierea cu No. 163 din 12 Ianuarie 1916, cererea Mariei I. Brătescu și respingând pe aceea făcută de Constantin Coloescu, prin încheierea cu No. 164 din 12 Ianuarie 1916, Constantin Coloescu, nemulțumit, a atacat ambele încheeri, prin apelurile de față;

Având în vedere că, tribunalul, pentru a admite cererea făcută de intimata Maria I. Brătescu și a o trimite în posesiunea succesiunii defuncților Grigore și Constantin Coloescu, în calitate de soră legitimată a lor, constată că dânsa este născută în 1862 din părinții Iancu Coloescu și Ileana Stanciu Săvulescu, adică din părinții legitimi ai lui Grigore și Constantin Coloescu, despre a căror succesiune este vorba (extract No. 8 al registrului pentru născuți din 1862 al comunei Bălănești); că, lui Iancu Coloescu se mai zicea și Constantin, de aceea în zisul extract tatăl este trecut cu numele de Constantin; că, părinții ei au recunoscut-o de fiică a lor, prin însuși actul de naștere, întrucât s'au prezentat înaintea preotului și au semnat actul împreună cu dânsul și cu nașul; că, prin căsătoria subsecventă a părinților ei, și în temeiul art. 304 din codul civil și a puterii interpretative a legii modificatoare din 15 Martie 1916, intimata este legitimată, și deci, conform art. 306 c. civ., ea având aceleași drepturi ca și copiii născuți din căsătorie, vine la succesiunea fraților săi Grigore și Constantin, excluzând pe rudele în grad mai depărtat și pe apelantul, fiind văr cu defuncții;

Având în vedere că apelantul Constantin Coloescu

sustine, prin apelul său, că Iancu Coloescu nu a purtat niciodată și numele de Constantin, întemeindu-se pe certificatul liberat de primăria comunei Bălănești, No. 173 din 1916; că, extractul de naștere al intimatei nu coprinde nici o mențiune, nici o constatare de recunoaștere din partea părinților ei; că, simplele lor iscălituri, chiar dacă ar exista pe registrul de stare civilă, nu echivalează cu o recunoaștere, astfel cum o cere art. 304 din codul civil; că, mai mult, intimata fiind născută în anul 1862 și căsătoria părinților ei fiind celebrată în anul 1863, adică înainte de promulgarea codului civil, dispozițiunea art. 304 din codul civil nu poate fi invocată de intimată, întrucât în legiuirea Caragea, sub imperiul căreia au avut loc nașterea și căsătoria, nu există instituțiunea legitimizei;

Având în vedere, în drept, că, dacă în legislația romană, sub influența ideilor creștine, constituțiunile împăraților Constantin, Zenone și Anastasiu, au admis principiul legitimizei copiilor naturali prin căsătorie subsecventă, principiu consacrat definitiv de Iustinian; dacă în vechea noastră legislațiune, codul Calimach, permite legitimizea copiilor naturali, prevăzând două moduri de legitimize, prin căsătorie subsecventă și prin ordinul stăpânirii, codul Caragea, însă, nu cunoștea această instituțiune, deși redactorii lui s'au inspirat de principiul dreptului roman; de aceea el nu conține nici o dispozițiune în această privință și se ocupă numai de adopțiune, de «iothesie sau facere de fii de suflet». Part. IV, cap. V;

Având în vedere că, codul civil, înainte de 1906, admitea, prin art. 304, legitimizea copiilor naturali prin căsătorie subsecventă, numai sub condițiunea de a fi recunoscuți chiar prin actul de căsătorie al părinților lor; că, însă, legea din 15 Martie 1906, a modificat această dispozițiune, permițând legitimizea prin căsătorie subsecventă și în cazul când ei ar fi fost recunoscuți numai în actul de naștere sau într'un act autentic anterior căsătoriei, și a dispus că «această regulă se aplică cu putere interpretativă a legii actuale».

Considerând că, din termenii acestei dispozițiuni, rezultă că, art. 304 din codul civil, trebuie considerat că și cum ar fi fost redactat încă de la 1865, în sensul modificării aduse prin legea din 15 Martie 1906, și că, în consecință, beneficiază de legitimize *ipso jure*, și copiii naturali recunoscuți numai prin actul de naștere

sau prin act autentic, de părinții lor, cari s'au căsătorit în urmă, în intervalul de la 1865 până la 1906;

Considerând că, puterea interpretativă a legii, din 15 Martie 1906, nu poate merge mai departe și trebuie limitată la codul civil, căci textul zice: «putere interpretativă a legii actuale», adică a codului civil; că, această lege având de scop să interpreteze art. 304 din codul civil, care prevede legitimarea prin căsătorie subsecventă, nu poate avea aplicare sub o legiuire care nu cunoaște această instituțiune și interpretează dispozițiuni de lege ce nu existau; că, legitimarea producând efectele sale din ziua celebrării căsătoriei, este evident că dacă s'ar aplică această lege și copiilor naturali recunoscuți prin actul de naștere sau prin act autentic anterior, de părinții lor cari s'au căsătorit sub imperiul codului Caragea, s'ar ajunge la rezultatul că acești copii ar fi îndreptățiți să se considere ca copii legitimi și să invoace drepturile acestora din ziua căsătoriei părinților lor, sub o legiuire, care, neprevăzând legitimarea, nu le recunoaște asemenea drepturi; or, un astfel de rezultat nu este admisibil;

Că, dar, astfel fiind, art. 304 din codul civil, cu modificarea adusă în 1906, nu se aplică copiilor naturali, a căror părinți s'au căsătorit sub codul Caragea, chiar dacă ei i-ar fi recunoscut prin actul de naștere sau printr'un act autentic anterior căsătoriei;

Având în vedere, în speță, că, din momentul ce este stabilit că intimata s'a născut în 1862 din părinți necununați, și că aceștia s'au căsătorit în urmă, 1863, sub imperiul codului Caragea, ea nu poate învoca dispozițiunea art. 364 din codul civil, cu modificarea ei, și beneficiă de legitimare; că, dar, ea nu este în drept a se prevala de calitatea de soră legitimă a defuncților Grigore și Const. Coloescu și a pretinde, în această calitate, trimiterea în posesie asupra bunurilor succesoriale, chiar dacă dovedit ar fi în fapt că dânsa a fost recunoscută de părinții săi în actul de naștere, punct a cărui temeinicie devine inutil de cercetat;

Având în vedere că, intimata cere, în al doilea rând, că dacă apelantul îi tăgăduiește calitatea de soră legitimată, atunci să fie trimeasă în posesiunea succesiunii defuncților Grigore și Costantin Coloescu, în calitate de soră naturală a lor;

Având în vedere că, apelantul se opune la o asemenea cerere, pe două motive: 1° că, intimata schimbă în apel calitatea în care a reclamat la prima instanță tri-

miterea în posesiune, ceea ce nu permite art. 327 pr. civ.; 2° că, conform art. 677 c. civ., copii naturali nu au vocațiune la succesiunea fraților și susorilor lor legitime;

Având în vedere, în ce privește art. 327 pr. civ., că, pedeoparte, din petițiunea înregistrată sub No. 34305 din 1915, la tribunal, se constată că intimata a cerut trimiterea în posesiune, în calitate pur și simplu de soră, fără nici o altă specificare; iar pe de altă parte, că intimata nu invoacă calitatea de soră naturală și drepturile ce decurg din această calitate, decât ca o apărare la susținerea apelantului, cum că legitimarea nu s'a operat în favoarea ei în temeiul legii din 15 Martie 1906; că, în asemenea condițiuni, nu se poate zice că intimata își schimbă calitatea pentru prima oară în apel, în înțelesul ce trebuie dat dispozițiunii art. 327 pr. civ.; că, dar, prima opunere făcută de apelant nu este fundată;

Având în vedere, asupra celei de a două opuneri, că, din extractul din registru pentru născuți, No. 8 din 1862, al comunei Bălănești, se constată că intimata este născută din femeia Ileana, care nu eră căsătorită în momentul nașterii, și că, din actele de stare civilă mai sus menționate, se dovedește că Ileana s'a căsătorit în urmă cu Iancu Coloescu din a căror căsătorie au rezultat cei doi copii Grigore și Constantin, despre a căror succesiune este vorba;

Că, dar, este pe deplin stabilit că intimata este soră naturală a acestora; că, de altminterlea, apelantul nu a contestat în instanță filiațiunea naturală a intimatei, mărginindu-se a spune că copilul natural nu vine la succesiunea descendenților mamei sale, întrucât art. 677 c. civ. dispune că: «copiii naturali, succed mamei ca și copiii legitimi», fără să menționeze și pe descendenții ei, și întrucât dispozițiunile relative la moștenirea copiilor naturali sunt restrictive și nu se pot întinde, prin interpretare, la cazuri neprevăzute de lege;

Considerând, în drept, că, din întreaga economie a legii, rezultă că legiuitorul dela 1865 s'a depărtat, în ce privește pe copiii naturali, dela principiul codului Caragea; că, voind să șteargă orice deosebire între aceștia și copiii legitimi față de mama lor, i-a introdus în familia ei și i-a asimilat în totul cu copiii legitimi, în ce privește moștenirea provenind din spre linia maternă; că, de aceea, art. 677 din codul civil proclamă principiul că copiii naturali succed mamei lor, ca și copiii legitimi;

Considerând că, după art. 675 din codul civil, succesiunea copilului natural, mort fără posteritate, se cuvine mamei sale și, în lipsa mamei, rudelor ei cele mai de aproape, de unde rezultă că moștenirea copilului natural, în lipsa mamei, revine, în prim rând, copiilor ei legitimi și apoi celorlalte rude, cu alte cuvinte, că copilul legitim este chemat la succesiunea fratelui său natural;

Considerând că, reciprocitatea este principiul fundamental ce domină materia succesiunilor; că, dacă, după lege, copiii legitimi ai unei femei succed fraților lor naturali, este evident că și copiii naturali au dreptul să vină la moștenirea fraților lor eșiți din căsătoria legitimă a mamei lor;

Considerând că, nu numai nu există nici un motiv care să fi determinat pe legiuitor a se depărta în această materie de principiul reciprocității, dar încă el l-a consacrat în termeni formali în art. 652 din codul civil, când dispune că copiii naturali, în privința succesiunii mamei lor și a colateralilor săi, sunt asimilați copiilor legitimi și vice-versa:

Considerând că, deși art. 667 din codul civil nu vorbește de descendenții mamei, și deși este adevărat că moștenitorii nu se creiază prin interpretare și că nu sunt moștenitori decât acia cari sunt arătați de lege, totuși, dacă se ține seamă că voința legiuitorului a fost ca copilul natural să fie considerat că făcând parte din familia mamei, lesne se poate vede că în art. 667 este o scăpare din vedere a lui, după cum a făcut și în art. 652 c. civ., unde zice că copiii naturali sunt asimilați copiilor legitimi numai în ce privește succesiunea mamei lor și a colateralilor, fără a vorbi de ascendenții ei, deși el proclamă formal, în art. 667 c. civ., dreptul copiilor naturali de a moșteni și pe ascendenții mamei lor;

Considerând că, a da o interpretare restrictivă dispozițiunii art. 667 c. civ., și a refuza copilului natural dreptul de a succede pe descendenții legitimi ai mamei sale, ar fi a nesocoti cu desăvârșire ideea legiuitorului de a pune pe copilul natural, în privința mamei și a familiei ei, pe aceeași linie ca și copilul legitim, a nesocoti principiul ce guvernă dreptul de moștenire, precum și echitatea;

Că, dar, din toate cele ce preced, rezultă învederat că copilul natural moștenește pe frații săi eșiți din căsătoria legitimă a mamei sale;

Având în vedere, în speță, că, întrucât este stabilit că Maria I. Brătescu este copilul natural al Ileanei, mama legitimă a defuncților Grigore și Constantin Coloescu, ea vine la succesiunea acestora, în calitate de soră naturală a lor, excluzând pe celelalte rude în grad mai depărtat, prin urmare și pe apelant, care este văr primar cu defuncții;

Că, astfel fiind, intimata urmează a fi trimeasă în posesiunea defuncților Grigore și Constantin Coloescu, în calitate de soră naturală a lor, iar nu în calitate de soră legitimă, după cum a hotărât tribunalul;

Că, dar, apelurile făcute de Constantin Coloescu sunt neîntemeiate și cată a fi respinse.

Pentru aceste motive, respinge apelurile.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, St. Mladoveanu, Lazăr Munteanu, N. Bădescu-Roșiori, P. Hagiopol.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I

Audiența dela 2 Februarie 1916

Președinta d-lui V. Periețeanu-Buzău, președinte

Christu A. Zappa și alții cu Ecaterina P. Zappa

TUTELĂ.— SUCCESIUNE.— ACCEPTARE.— EȘIRE DIN INDIVIZIUNE.— DREPTUL ELIN.

SUCCESIUNE.— STRĂINI.— AVERE MOBILIARĂ AFLATĂ ÎN ROMÂNIA.— ART. 2 C. CIV.

SUCCESIUNE.— VOCATIUNE SUCCESORALĂ.— COTITATE DISPONIBILĂ.— VĂDUVĂ.— DREPTUL ELIN.

1⁰ După legea specială relativă la tutele, în Grecia, tutorul legal al unui minor, poate accepta o succesiune cuvenită acestuia și se poate prezintă în justiție, într'o acțiune de eșire din indiviziune, sau orice altă acțiune care interesează pe minor, fără să aibă nevoie de autorizarea specială a consiliului de familie, în cazul când prin testamentul său părintele minorului a orânduit un consiliu sau un cotutor pe lângă mama tutoare rămasă în viață.

2⁰ După legea română, averea mobilă a unui străin, aflătoare în România, se împarte după legea națională a defunctului.

3⁰ În Grecia, neexistând un cod civil elaborat și promulgat de autoritatea competentă, care să cuprindă dispozițiuni cu privire la diferitele instituțiuni juridice de drept civil, raporturile de drept civil și în special în ce privește dreptul succesoral, vocațiunea la succesiune a diferitelor clase de moștenitori, calitatea lor și cotitatea disponibilă, se aplică novelele lui Justinian, consti-

tuția imperială a lui Leon și promptoarul lui Armenopol.

Din combinația acestor texte, rezultă că atunci când, la moartea sa, testatorul lasă mai mult de trei copii, porțiunea legitimă a moștenitorilor este de jumătate din averea sa, iar cotitatea disponibilă este cealaltă jumătate, văduva având în acest caz o parte virilă în uzufruct.

No. 76. — S'au prezentat: reclamanții, asistați de d-l avocat Al. Cerban; pârâții, asistați de d-l avocat Târtescu. Ministerul public reprezentat de d-l avocat G. Elefteriu.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de eşire din indiviziune, intentată de către Ana sau Suzana Apostol Zappa și alții, prin petiția înregistrată la No. 31540 din 1915;

Având în vedere că, prin această acțiune, reclamanții cer ca să se împartă averea rămasă pe urma defunctului Apostol Zappa, prevăzută în inventarul dresat de către d-l judecător I. Curtovici, în zilele de 28 și 29 Octombrie 1915; cum și sumele de 12.000 lei numerar, depuse de d-na Elena Pherechide, sub recipisa Casei de depuneri No. 80603 din 1915, cu petiția înregistrată la No. 24411 și de 5.100 lei, numerar, depuse de către Andrei Gulimănescu, sub recipisa aceleiași Case cu No. 95312 din 1916 și cu petiția înregistrată la No. 1351 din 1916, aceste două sume din urmă reprezentând dobânzile pe care depunătorii vreau să le plătească reclamanților pentru creanțe ipotecare;

Având în vedere că reclamanții, prin acțiunea lor, cer ca întreaga avere să se împartă în 11 părți egale, din care văduvei Ana sau Suzana Apostol Zappa, soția defunctului, să i se recunoască dreptul în uzufruct la 1/12 din această avere; d-lor: Ecaterina Zappa, Anghelica Șt. Dumitriu, Elena P. Sachelarie și Ifigenia Zappa, să li-se recunoască fiecare dreptul, în plină proprietate din această avere, la câte 1/12 părți; iar monorului Aristotel Zappa să i se recunoască dreptul, tot în plină proprietate la 7/12 din această avere;

Că, din testamentul defunctului, cu data de 24 Aprilie 1915, redactat de către notarul Ilie Tsocas, din Atena, se constată că și testatorul a recunoscut ca moștenitori ai săi pe reclamanta Ana sau Suzana Zappa, în calitate de soție, iar pe toate celelalte părți, în calitate de fii, și că fiului său Aristotel îi testează din întreaga avere a sa, mobilă și imobilă, toată partea disponibilă, iar restul averii s'o împartă cu toții, în mo-

dul cum prevede legea greacă, iar din declarația făcută de părți în instanță, prin mandatarii lor, cum și din însaș procurile prezentate, se constată că toți moștenitorii sunt de naționalitate greacă, ca și defunctul;

Având în vedere că, din certificatul cu No. 102 din 1916 liberat de consulatul grec din București, aflat la dosar, se constată că după legea elenă, femeea, îndată ce a ajuns la majorat, are deplina capacitate de a figura înaintea instanțelor judecătorești, fără autorizația soțului, în orice calitate ar fi;

Că, de asemenea, după legea specială relativă la tutele, în Grecia, tutorul legal al unui minor poate accepta o succesiune cuvenită acestuia și se poate prezenta în justiție, într'o acțiune de eşire din indiviziune, sau orice altă acțiune care interesează pe minor, fără să aibe nevoie de autorizarea specială a consiliului de familie în cazul când, prin testamentul său, părintele minorului a orânduit un consilier sau un cotutor pe lângă mama tutore rămasă în viață;

Că, din testamentul defunctului Apostol Zappa, aflat în copie la dosar, se constată că aceasta a orânduit ca consilier al minorilor Ifigenia și Aristotel pe Cristu Atanasie Zappa, pe lângă tutearea lor legală Ana sau Suzana Zappa, și că aceștia se prezintă azi în instanță;

Că, deci, toate părțile sunt bine reprezentate azi în instanță;

Considerând că, în principiu, nimeni nu poate să fie silit a stă în indiviziune și că toată averea care urmează să fie împărțită azi, nu este de cât averea mobilă și că toată se află în România;

Considerând, pe dealtăparte, că, în principiu după legile române, averea mobilă aflătoare în România, se împarte după legea națională a defunctului, în speță, după legea greacă;

Având în vedere că, din certificatul cu No. 632 din 1916, eliberat de consulatul grec din București și aflat la dosar, se constată că, în Grecia, nu există un cod civil elaborat și promulgat de autoritatea competentă, care să cuprindă dispozițiunea cu privire la diferitele instituțiuni juridice de drept civil; că, raporturile de drept civil și în special în ce privește dreptul succesoral, vocațiunea la succesiune a diferitelor clase de moștenitori, calitatea lor și cotitatea disponibilă, să aplică nuvelele 18, 53, 117 și urm. din Justinian, constituția imperială a lui Leon și promptoarul lui Armenopol, cartea 5, titlul 8, pr., 81 și 82;

Că, din combinația acestor texte de lege, rezultă că, atunci când, la moartea sa, testatorul lasă mai mult de 3 copii, porțiunea legitimă a moștenitorilor este de jumătate din averea sa, iar cotitatea disponibilă este cealaltă jumătate, și că văduva are în acest caz o parte virilă în uzufruct;

Că, în speță, din însăși afirmațiunea testatorului, se constată că pe urma sa a rămas 5 copii: Aristotel, Ifigenia, Elena, Angelica și Ecaterina;

Că, în conformitate cu dispozițiunile sus citatelor texte de lege și ale testamentului, urmează mai întâiu că întreaga avere să fie împărțită în două părți, din care o jumătate, partea disponibilă, să fie atribuită în plină proprietate minorului Aristotel Zappa, iar cealaltă jumătate să fie împărțită, la rândul său, în șase părți egale, din care să se atribue celor cinci copii ai testatorului câte $\frac{1}{6}$ din această jumătate, sau $\frac{1}{12}$ din întreaga avere, în plină proprietate, iar văduvei Ana sau Suzana Zappa, soția defunctului, să i se recunoască în uzufruct dreptul la $\frac{1}{6}$ din jumătatea de împărțit sau $\frac{1}{12}$ din întreaga avere;

Astfel fiind, acțiunea de față devine fondată și urmează a fi admisă ca atare, astfel cum a fost formulată;

Pentru aceste motive, admite cererea.

Semnați: V. Periețeanu-Buzău, C. Tatușescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN ORAN (Algeria)

— 28 Iulie 1915 —

CONVENȚIE SINALAGMATICĂ.— PLURALITATEA ORIGINALOR.— NEVALIDITATEA CONVENȚIEI PĂRȚILOR, CARE AR DEROGĂ DELA ACEASTĂ DISPOZIȚIE.— ART. 6 C. CIV. FR. (ART. 5 C. CIV. ROM.).— ART. 1325 C. CIV. (1179 C. CIV. ROM.).

DUBLU ORIGINAL.— ACT CARE NU ÎNTRUNEȘTE ÎNDEPLINIREA FORMALITĂȚII ART. 1179 C. CIV.— ÎNCEPUT DE PROBĂ SCRISĂ. (CONTROVERSĂ).

1° Ținându-se seamă de motivele, care au făcut pe legiuitorul modern să edicteze dispozițiunile art. 1325 din codul civil (art. 1179 c. civ. rom.), după care actele sub semnătură privată, cuprinzând convenții sinalagmatice, nu sunt valide, dacă n'au fost făcute în atâtea exemplare originale câte părți sunt cu interes contrar, trebuie să decidem că formalitatea prescrisă de textul de mai sus este de ordine publică și, ca atare, părțile nu pot în mod valid să renunțe la ea.

2° Deși actul sub semnătură privată, constatând convenții sinalagmatice, care nu întrunește îndeplinirea

formalității prescrisă de acest articol 1325 c. civ., nu poate face o dovadă complectă despre convenția ce constată, totuș constituie un început de probă scrisă, de natură a fi complectat prin alte dovezi.

Observație.— După art. 1179 din codul nostru civil, inexistent în codul italian, în codul spaniol și portughez, în codul federal al obligațiilor (Elveția), în codul german, în legea bulgară din 1892, asupra obligațiilor și contractelor, și în alte legiuri străine, inaplicabil în materie comercială¹⁾, actele sub semnătură privată, cuprinzând convențiuni sinalagmatice sau bilaterale, precum ar fi, de exemplu, vânzarea, locațiunea, societatea, etc., trebuie, pentru a fi valide ca instrumente probatorii, să fie făcute în atâtea exemplare originale, câte sunt și părți cu interese contrarii sau opuse. Apoi, fiecare exemplar trebuie să facă mențiune de numărul originalelor ce s'au făcut și să fie semnate de toate părțile contractante, sămănătura fiind de esența oricărui act privat²⁾.

Necesitatea în care se găsesc părțile de a încheia mai multe exemplare în privința convențiilor sinalagmatice, care crează interese opuse, nu datează de mult. Această formalitate, inexistentă în dreptul roman, a fost, în adevăr, introdusă de parlamentul din Paris printr'o serie de decizii, din care cea mai veche este dela 30 August 1736³⁾.

Care sunt motivele acestei dispoziții? În convențiile sinalagmatice sau bilaterale, fiecare parte contractantă având drepturi și obligațiuni reciproce, este necesar ca fiecare din ele să aibă un act la dispoziție spre a-și dovedi dreptul său; căci dacă n'ar exista decât un singur exemplar, acel care l-ar avea în posesiunea sa, ar putea să-l dea la o parte, punând astfel pe ceilalți în imposibilitate de a-și dovedi dreptul lor. Stăpân absolut al situației, acel care ar deține singurul act menit

1) Cpr. Beudant, *Contrats et obligations*, 977, in fine, pag. 608, precum și autorii citați în tom. VII al Coment. noastre, pag. 197, nota 1 și tom. IX, p. 58, nota 1. Vezi și M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, I, 869, pag. 473.— *Contra*: Massé, *Le droit commercial dans ses rapports avec le droit des gens et le droit civil*, IV, pag. 292 urm. (ed. 3-a); Pand. fr., v^o *Double écrit*, 64 urm.; C. Rouen, Sirey, 47. 2. 402, etc.

2) Cpr. art. 126 din codul german.

3) Vezi tom. VII al Coment. noastre, pag. 189. Cpr. Baudry et Barde, *Oblig.*, IV, 2272, pag. 9 (ed. 3-a); Colin et Capitant, *Cours élément. de droit civil français*, II, pag. 225; Planiol, II, 1143 (ed. 6-a), etc.

a stabili raportul juridic, ar putea să dea curs convenției sau s'o desființeze, după cum l-ar povățui interesul, neexistând în specie altă dovadă, ceea ce necontestat ar constitui o inegalitate între diferitele părți contractante, inegalitate pe care legea a voit s'o înlătore, dând fiecărei părți posibilitatea de a dovedi existența convenției prin producerea exemplarului ce se găsește în mâna sa.

Motivele legii sunt deci destul de puternice și lasă a se înțelege că această regulă interesează ordinea publică; de unde și concluzia firească, pe care o admite tribunalul din Oran, că părțile n'ar putea să deroage dela ea, convenind, de exemplu, că un singur exemplar ar fi suficient pentru toate părțile având un interes contrar⁴⁾.

Venim acum la al doilea punct, decis prin sentința tribunalului din Oran, al cărui sumar s'a reproduș mai sus.

Care este consecința neîndeplinirii formalității dublului original, statornicită de art. 1179 c. civ. ? Textul răspunde că actul nu este valid, ceea ce însemnează că nu însăș convenția este nulă, după cum hotărâ vechia jurisprudență a parlamentelor franceze⁵⁾, ci numai actul, adică instrumentul de probă menit a o constata, de unde rezultă că convenția va trebui să fie executată, dacă poate fi dovedită prin alte mijloace. Această soluțiune este generalmente admisă și numai Demolombe, întemeindu-se mai cu seamă pe jurisprudența veche și pe lucrările pregătitoare, s'a încercat să susție că însăș convenția este nulă⁶⁾.

Din împrejurarea că actul care nu îndeplinește cerințele art. 1179 c. civ. este nul, s'ar părea logic de a se conchide că el este lipsit de orice putere probatorie și, în adevăr, în acest sens se pronunță unii autori⁷⁾.

4) Vezi, în acest sens, Planiol, II, 1144; Baudry et Barde, *Oblig.*, IV, 2281, pag. 21 (ed. 3-a); Larombière, *Idem*, VI, art. 1325, No. 10, *in fine*; T. Huc, VIII, 238; Laurent, XIX, 209; Trib. Dolj, *Pagini juridice* din 1916, No. 159, pag. 1263 (cu nota d-lui D. D. Stoenescu), etc.

5) Vezi tom. VII al Coment. noastre, pag. 189, nota 2 și pag. 197.

6) Vezi tom. VII menționat, unde am combătut teoria ilustrului profesor și decan dela Caen. Cpr. C. București, *Cr. judiciar* din 1906, No. 8, pag. 61; Cas. s. I-a, Bult. 1911, pag. 523 și *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 43, pag. 342 (cu observ. noastră). Mai vesi o altă decizie, tot a Curței de casație, publicată în *Dreptul* din 1915, No. 14, etc.

7) Vezi autoritățile citate în tom. VII al Coment. noastre, la finele notei 1 dela pag. 199, la care trebuie să adăogăm Baudry et Barde, *Oblig.*, IV, 2290 (ed. a 3-a), etc.

Cu toate acestea, atât doctrina, cât și jurisprudența, sunt aproape unanime pentru a decide că, deși un asemenea act nu poate face o dovadă complectă despre convenția ce constată, totuș el constituie un început de probă scrisă, care poate fi complectat prin alte dovezi, precum: martori, prezumpții și jurământ supletor⁸⁾.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL CIVIL DIN LANGRES

— 9 Mai 1914 —

MANDAT. — CONTRACT UNILATERAL. — OBLIGAȚII RECIPROCE. — NEAPLICAREA ART. 1325 (1179 C. ROM.).

Mandatul, fie chiar salariat, constatat printr'un act sub semnătură privată, fiind un contract unilateral sau sinalagmatic, e imperfect, cu toate că produce obligații reciproce și nu este supus formalității dublului original, statornicită de art. 1325 c. civ. (1179 c. civ. rom.).

Observație. — Doctrină și jurisprudență constantă. Vezi Baudry et Wahl, *Mandat*, 477; Guillouard, *Idem*, 10 și 37; Pand. fr., v^o *Mandat*, 308; Répert. Sirey, *cod. v^o*, 20 și 72, precum și v^o *Double écrit*, 29; C. Grenoble, D. P. 1909. 2. 331 și *Dreptul* din 1910, No. 3, pag. 24 (cu observ. noastră); D. Alexandresco, t. IX, pag. 565, etc. — *Contră*: Laurent, XXVII, 446 (în privința mandatului salariat). **S. R.**

TRIBUNALUL CIVIL DIN AGEN

— 18 Mai 1913 —

ÎMPĂRȚEALĂ. — ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ. — CONVENȚIE SINALAGMATICĂ. — ART. 1325 C. CIV. (1179 C. CIV. ROM.).

Împărțelile sub semnătură privată, fiind niște convenții sinalagmatice, sunt supuse formalității dublului original, statornicită de art. 1325 c. civ. (1179 c. civ. rom.). Prin urmare, aceste împărțeli trebuie să fie făcute în atâtea exemplare, câți moștenitori au luat parte la ele.

Observație. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi C. București, *Dreptul* din 1908, No. 79, p. 648; Laurent, X, 304; Baudry et Wahl, *Successions*, II, 2199; Pand. fr., v^o *Succession*, 6106; Répert. Sirey, v^o *Double écrit*, 48; Demolombe, XXIX, 407; D. Alexandresco, t. II, pg. 494, nota 4 (ed. 2-a) și t. VII, pg. 194, etc. **S. R.**

8) Vezi numeroasele autorități citate în tom. VII al Coment. noastre, pag. 199, nota 1, la care trebuie să adăogăm, Colin et Capitant, *op. cit.*, II, p. 226; Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1905, No. 70, pag. 571; C. București și Galați, *Cr. judiciar* din 1906, No. 8 și 45 (această din urmă cu observ. noastră); *Dreptul* din 1913, No. 54, p. 426 (cu observ. d-lui S. Rădulescu); Cas. I (13 Ianuarie 1915), *Dreptul* din 1915, No. 14, p. 113, etc.